

Tình huống thực hành

Khởi liệu

Bình

Thanh niên 28 tuổi, công việc không ổn định, sống cùng nhà với một vài người bạn ở thành phố.

- Đến gặp bác sĩ để được điều trị thay thế nghiện CDTP
- Tiền sử sử dụng ma túy
- Heroin:
  - Làm quen với heroin từ năm 17 tuổi, học đòi theo các bạn tiêm chích 1 vài tháng
  - Sử dụng thường xuyên từ năm 19 tuổi, hầu hết các bạn đều sử dụng, 1 người bạn bán ma túy, từ đó bắt đầu sử dụng hàng ngày
  - Trong 3 tháng vừa qua, chích mỗi ngày 3 lần, hết khoảng 200,000 – 400,000 VND / 1 ngày
- Các thuốc khác:
  - Thuốc lá: hút hàng ngày từ năm 15 tuổi, hút 15-20 điếu/ngày
  - Cần sa: sử dụng thường xuyên, 2-3 đêm / 1 tuần, 2-3 điếu
  - Benzodiazepines: thỉnh thoảng sử dụng để cai, không dùng trong 3 tháng qua
  - Rượu: không uống

Bình (tiếp)

- Cố gắng cai:
- Cai nhiều lần ở nhà và ở cơ sở ngoại trú
- Nguy cơ: chưa bao giờ bị quá liều
- Sử dụng chung bơm kim tiêm với bạn – lo lắng về các bệnh lây qua đường máu, đặc biệt là HIV
- Tiền sử sức khỏe
- Đã từng bị viêm gan B (không mang mầm bệnh)
- Tiền sử tâm thần: không có liên quan
- Yếu tố xã hội : sống với bạn trong cùng 1 nhà, 2 người bạn cũng đang tiêm chích và cũng muốn từ bỏ
- Hiện tại độc thân
- Mục đích: Muốn từ bỏ ma túy, đã được nghe về methadone
- Khám thực thể
- Có các vết chích trên cả 2 hốc xương trụ, có dấu hiệu của các vết chích mới và những vết chích đã lâu, trông gầy yếu

An

- Thợ in, 25 tuổi, sống với cha mẹ.
- Đến gặp bác sĩ để tham gia vào chương trình điều trị Methadone.
- **Tiền sử**
- **Sử dụng Heroin:**
  - Sử dụng heroin từ năm 19 tuổi.
  - Hiện tại tiêm chích ½ gam hàng ngày. Tiêm chích từ 1-2 lần/ngày. Lần cuối sử dụng là ngày hôm qua.
  - Tất cả tiền làm ra đều đổ vào ma túy. Người yêu hút một chút cần sa, thỉnh thoảng dùng ecstasy (thuốc lắc) nhưng không tiêm chích.
- **Các loại chất gây nghiện khác:**
  - Sử dụng benzodiazepines lúc chè chén say sưa khi tụ tập bạn bè, ví dụ 5-6 viên diazepam hai tuần một lần sau khi nháy qua đêm ở nơi tiệc tùng.
  - Uống 1 hoặc 2 vại bia sau đó, không hơn, nhưng đôi khi có dùng ecstasy (thuốc lắc) lúc có tiệc tùng.

An (tiếp)

- **Cố gắng từ bỏ:**

- Hiện tại bị ảnh hưởng của triệu chứng cai từ heroin. Cai nghiện nhiều lần, cai tại nhà.
- Hai năm trước đây đã bị một lần quá liều heroin.

- **Mục đích:**

- Trước đây, chưa từng điều trị Methadone, nhưng có một số bạn bè đang điều trị Methadone và cho biết phương pháp điều trị này là ổn.

- **Khám thực thể**

- Thanh niên trẻ, nhanh nhẹn
- Đồng tử hơi giãn, có vết chích rỗ ở tĩnh mạch nông ở nếp gấp cẳng tay trái

Nam

- 25 tuổi, độc thân, có công việc lao động chân tay không ổn định.
- Tới phòng khám để xét nghiệm HIV. Một trong những người bạn của Nam gần đây xét nghiệm HIV có kết quả dương tính và Nam lo ngại mình cũng có thể bị nhiễm.
- Nam sử dụng heroin lần đầu tiên khi 21 tuổi và khi đó bắt đầu thỉnh thoảng hút thuốc trong các trường hợp xã giao trong khoảng 1 năm. Sau đó, chuyển vào sống chung với một số bạn sử dụng heroin nặng và bắt đầu hút heroin hàng ngày trong khoảng 1 năm.
- Sau đó Nam tiêm chích heroin bởi vì nhiều bạn của anh ta lúc đó cũng tiêm chích và anh ta thấy việc hút heroin là quá tốn kém. Sau khi chuyển sang tiêm chích, lượng heroin anh ta cần dùng hàng ngày tăng lên rất nhiều. Anh ta tiêm chích heroin 3 lần/ngày trong vòng 18 tháng. Trong khoảng thời gian đó anh ta nhiều lần dùng chung bơm kim tiêm với các bạn. Anh ta cũng thấy rất khó tìm kiếm và giữ được việc làm.

Nam (tiếp)

- Sau đó anh ta cố gắng cai nghiện vì có sự nài nỉ của anh trai, người cực kỳ lo lắng về tình trạng sức khỏe ngày càng xấu đi của anh ta. Anh trai Nam hỗ trợ và giúp đỡ anh qua giai đoạn có hội chứng cai. Trong quá trình cai nghiện Nam tự mua benzodiazepines để điều trị các triệu chứng cai. Anh đã thành công trong việc dừng sử dụng heroin được khoảng 1 tháng nhưng khi rời khỏi nhà của người anh trai, anh ta lại bắt đầu sử dụng lại và tiếp tục như vậy trong vòng 6 tháng qua. Hiện nay Nam tiêm chích 1-2 lần/ngày. Hầu hết các bạn thân của anh ta đều sử dụng heroin.
- Nam đã thỉnh thoảng sử dụng benzodiazepines trong vòng 2 năm nhưng dùng nhiều hơn trong vòng 6 tháng qua – đặc biệt là khi anh ta không có đủ tiền của heroin. Hiện nay anh ta dùng khoảng 5 – 15 viên Diazepam một ngày.
- Anh ta đã hút thuốc lá hàng ngày kể từ khi 16 tuổi và hiện nay hút ít nhất 15 điếu/ngày. Anh ta chỉ uống rượu khoảng 1 lần/tháng, nhưng khi uống thì anh ta thường uống cho đến lúc say.
- Trong quá khứ đôi khi anh ta có hút cần sa. Trong vòng 1 năm trở lại đây anh ta hút cần sa khoảng 2 tháng 1 lần. Anh ta chỉ mới vài lần dùng amphetamines trong quá khứ và chưa bao giờ dùng ecstasy.
- Nam đã nghĩ sẽ lại thử bỏ dùng heroin – nhưng do đã không thành công trong lần trước nên anh ta không chắc chắn có đáng để thử lại hay không.